

Mødet den 26. August 1926.

(For lukkede Døre).

Fraværende: H. P. Christensen.

1. (J. Nr. 7⁴—1926). **Licitation over elektrisk Lysanlæg i Staldene paa Rytterkasernen.**

Indkvarteringsudvalget indstiller at overdrage Arbejdet til A/S Frichs for 1695 Kr.

Indstillingen vedtoges.

2. (J. Nr. 351—1926). **Indstilling fra Kasseudvalget angaaende Ansættelse af Talrevisor.**

Følgende Indstilling forelaa:

1. Fuldm. i Kommunebogholderiet J. Thomsen.
2. Kasserer ved Belysningsvæsenet Joh. Hansen.
3. Manufakturhandler Moldberg-Kjeldsen.

B o r g m e s t e r e n foreslog at vælge Nr. 1.

M. B r a m m e r antog, at alle de indstillede var udmærket kvalificerede Mænd, men det vilde være heldigt, om man tog en Mand udefra i Stedet for fra de kommunale Kontorer, naar det skal være en Revisor. En Mand, som kom udefra, vilde have en mere stærk og selvstændig Stilling, naar han ellers var fuldt kvalificeret, og Taleren vilde derfor anbefale at vælge Hr. Moldberg-Kjeldsen.

B o r g m e s t e r e n svarede hertil, at Fuldmægtig Thomsen maatte siges at være den bedst

kvalificerede af de indstillede, og han vilde sikkert vide at kritisere, hvor der var Grund dertil. Dertil kom, at hvis der ikke kunde blive Tale om Avancement for Kommunens Funktionærer, kunde man risikere, at alle dygtige Kræfter vilde flygte fra Kommunens Kontorer.

Fuldmægtig J. Thomsen valgtes.

3. (J. Nr. 358—1926). Indstilling fra Budgetudvalget om Nedsættelse af Satserne for kommunalt Byggetilskud.

Følgende Indstilling forelaa:

»Som første Skridt henimod en Ophævelse af Kommunens Tilskud til Boligbyggeri indstiller man, at Tilskudet, for saa vidt angaar Projekter, der indleveres til Byraadet efter den 26. d. M. nedsættes til 400 Kr. til Lejligheder med 2 og 3 Værelser og 200 Kr. til 1 Værelses Lejligheder — alt med det sædvanlige Forbehold, at der tilvejebringes mindst 2 Lejligheder, og at Indflytning kan ske til April Flyttedag 1927.«

B o r g m e s t e r e n forelagde Sagen. Man var nu kommen over det dobbelte af det budgetterede Beløb hertil, og det var nu blevet saa meget billige at bygge, at man maatte ind paa en gradvis Afvikling af Forholdet. Muligvis vilde der senere komme Forslag om en ny Nedsættelse, idet man samtidig forlængede Fristen for Ejendommenes Fuldførelse.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 364—1926). Andragende fra Teltholderforeningen om Ændringer i den med Skovudvalget indgaaede Overenskomst.

Skovudvalget foreslaar at svare Foreningen, at den omhandlede Kontrakt, der kun var gældende for Sommeren 1926, er bortfalden som

Følge af Misligholdelse fra Foreningens Side, saaledes som meddelt i Udvalgets Skrivelse af 8. Juli d. A., samt at man finder, at Tiden i Aar er for langt fremskreden til nu at optage Forhandlinger om ny Overenskomst for den resterende Del af Sommeren.

Tiltraadtes.

5. (J. Nr. 27⁸⁷—1926). Andragende fra Arbejdsmand S. Krogsgaard om Statslaan til et Byggeforetagende ved Viborgvej.

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse kan anbefale et Laan paa indtil 4800 Kr. under Forudsætning af, at der opnaas fornøden Dispensation til Indretning af 2 Lejligheder.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 27⁸⁹—1926). Andragende fra Arbejdsmand N. P. Jensen om Statslaan til et Byggeforetagende ved Tjørnegade.

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse kan anbefale et Laan paa indtil 5300 Kr. under forudsætning af, at Arealet anerkendes som egnet for aaben og lav Bebyggelse, og at der opnaas fornøden Dispensation til Indretning af 2 Lejligheder.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 27⁸⁰—1926). Andragende fra Snedker A. Michaelsen om Statslaan til et Byggeforetagende ved P. Skramsgade.

Anbefaledes for et Laan paa indtil 4200 Kr.

8. (J. Nr. 332—1926). Andragende fra Firmaet Weber & Sørensen om Tilladelse til at udgive Aarhus Skattebog for 1927—28.

Anbefalet af Kasseudvalget.

Bevilgedes.

9. (J. Nr. 231—1926). Indstilling fra Udvalget for

Bygninger og Inventar om Salg af Kommunens Huse paa Marienlund. (Side 81).

Fra Udvalget forelaa følgende noget ændrede Overenskomst:

»I Henhold til de mellem Bestyrelsen for »Boligforeningen Marienlund 1926« og Udvalget førte Forhandlinger tilbyder Boligforeningen herved at afkøbe Aarhus Kommune indtil 27 Dobbelt-huse, som Kommunen er i Færd med at opføre paa Marienlunds Jorder paa følgende Vilkaar:

1.

Husene overdrages med Grund, derunder ca. 900 Kvadratmeter Grund, til hvert Dobbelt-hus samt med alt sædvanligt Tilbehør, derunder Kakkelovne, Komfurer, indmurede Kedler, Installationer til Vand, Gas og Elektricitet, Skarnspande, fuldt færdige og i beboelig Stand, saaledes at Køberen intet Arbejde behøver at bekoste eller foranstalte paa Bygningerne.

Køberen maa respektere de paa Ejendommene læste Servitutter, derunder en Deklaration af 11. September 1919, der i væsentlig Grad indskrænker Byggefriheden, dog at Deklaration læst ²⁷/₁₁ 1919 om Kloakanlæg og Betalingen derfor er Køberen uvedkommende.

2.

Husene garanteres færdige til Indflytning senest Oktober Flyttedag i Aar.

Overtagelsen sker efterhaanden som Husene bliver færdige til Indflytning, og henligger disse fra Overtagelsesdagen for Køberens Regning og Risiko i enhver Henseende, hvorfor han ogsaa i Tilfælde af Ildsvaade hæver Assurancesummen til anordningsmæssig Anvendelse.

Skatter og Afgifter, derunder Brandpenge, reguleres med Overtagelsesdagen som Skæringsdag.

Købesum:

- A) For Grunden betales 7 Kr. pr. m², altsaa pr. Hus ca. Kr. 6,300,00
 Køberen er pligtig til at afgive det nødvendige Areal til Gadernes Udvidelse til 19 m paa Kommunens Forlangende. Dette Areal medtages ikke ved Udstykningen, saaledes at Grunden til hvert Dobbeltthus skal være ca. 900 m² exclusive dette Areal, men Kommunen overlader Køberen Brugs- og Benyttelsesretten af det Areal, der saaledes med Tiden skal afgives til Udvidelse af Gaden, indtil Udvidelsen af denne finder Sted.

Køberen maa selv, naar Gadeudvidelsen finder Sted, opsætte nyt Hegn ud til Gaden.

I de 7 Kr. pr. m² er indbefattet Betalingen for Gadeanlæg og samtlige Anlæg til Gas, Vand, Elektricitet, Kloak m. v.

- B) For Husene betaler Foreningen Kommunen det Beløb. » 25,500,00
 pr. Dobbeltthus, hvortil Opførelsessummen ifølge hoshæftede Kalkulation er kalkuleret, dog

At overføre Kr. 31,800,00

Overført Kr. 31,800,00

saaledes at saadan Besparelse, som Kommunen efter det endelige Regnskab, der forelægges Køberne, maatte have opnaaet, skal komme Køberne tilgode. I det endelige Regnskab bliver foruden de kalkulerede Beløb ogsaa at tage Hensyn til de Renteudgifter, Kommunen maatte have haft indtil Huse- nes Aflevering. — Hvad Huse- nes Opførelse maatte koste mere end den kalkulerde Sum, er derimod Køberne uvedkom- mende.

Ialt Kr. 31,800,00

Betalingen erlægges saaledes: I Købesum- men vil være at fradrage Kommunens sædvan- lige Tilskud pr. Lejlighed 500 Kr., altsaa 2000 Kr. pr. Beboelseshus.

Ved Kommunens Foranstaltning, men for Købernes Regning, optages snarest størst muligt Laan i Sparekassen (subsidiært Kreditforenin- gen), i Hypothekforeningen samt Statslaan, saaledes at altsaa Kurstab, første Reservefonds- indskud og Omkostninger betales af Køberne. — Disse betaler derhos fra den Dag, da hvert Hus afleveres, den samme Rente, som efter Be- laaningens skal svares af Prioriteternes Beløb indtil den Dag, da Prioriteternes Forrentning begynder. — Kommunen garanterer, at Husene ved nævnte Prioritering kan belaanes med mindst 85 % af Opførelsessummen.

Kontant betaler Køberne senest ved Indflytningen paa hvert Enkelthus 300 Kr.; herudover skal efter forudgaaende Forhandling med vedkommende Byraadsudvalg kunne fragaa som yderligere Udbetaling det kalkulerede Beløb til Regulering, Opsættelse af Hegn og lign., som Køberen selv maatte udføre paa en af Udvalget godkendt Maade.

For det Beløb, der ikke dækkes paa ovenstaaende Maade, herunder et saadant Beløb, som eventuelt maatte komme til at mangle derved, at Husene imod Forventning ikke kan belaaes med fulde 85 % af Opførelsessummen, udsteder Køberne Panteobligation til Kommunen, hvilken Obligation skal indeholde Bestemmelse om, at den sikres ved oprykkende Prioritets Panteret i Ejendommene næst de opnaaede Laan i Sparekassen (Kreditforeningen), Hypothekforeningen og Statsboligfonden, at Obligationen forrentes med 5 % p. A. fra Afleveringsdagen, hvilken Rente erlægges i hver 11. December og 11. Juni Termin, første Gang i 11. Juni Termin 1927 for den da forløbne Tid, at Obligationen afdrages med 10 Kr. maanedlig pr. Enkelthus den første i hver Maaned, første Gang den første i den Maaned, der følger efter, at Huset afleveres parat til Beboelse eller tages i Brug, at Obligationen fra Kreditors Side er uopsigelig, indtil den er udbetalt, hvorimod Debitor kan betale større Afdrag, om han maatte ønske det. — Obligationen oprettes iøvrigt som for Umyndiges Midler fastsat.

5.

Kommunen indrømmer Køberne den samme Lempelse med Hensyn til kommunale Ejen-

domsskatter, som indrømmes andre Boligforeninger her i Byen.

6.

Indtil den i Post 4 B nævnte Obligation til Kommunen er indfriet, supplerer Byraadet Boligforeningens Bestyrelse med 2 Medlemmer valgt af Byraadet.

7.

Uden Byraadets Tilladelse maa der ikke nedlægges nogen Lejlighed i Husene. Denne Bestemmelse vil være at læse som servitutstiftende paa Ejendommene.

8.

Aarhus Kommune har Ret til paa Forlangende om 100 Aar at overtage de herved solgte Grunde for den for disse erlagte Købesum med Tillæg af Værdien af de paa samme opførte Bygninger.

9.

Overdragelsesdokumenterne om Ejendommene udfærdiges, saa snart Byraadet har accepteret nærværende Tilbud.

Omkostningerne ved Handelen bærer Parterne i Forening med Halvdelen hver, dog betaler Køberne selv Omkostningerne ved Obligationen til Kommunen.

Da der er bevilget Statslaan i Husene, gaar man ud fra, at de sædvanlige Stempel- og Tinglæsningsgebyr-Lempelser kan opnaas.

10.

Det er en Betingelse for Gyldigheden af nærværende Overenskomst, at Statskassen tillader Køberen helt eller delvist at overtage Statslaanet.«

J. P e r r e g a a r d erindrede om, at Overenskomsten tidligere var behandlet af Byraadet, og

der blev da udtalt Ønske om enkelte Ændringer. Disse var nu sket Fyldest, og der var samtidig indsat en ny Paragraf om Kommunens Ret til Overtagelse af Jorden om 100 Aar. Der var nu Andelshavere til alle Husene, og Taleren vilde anbefale at sanktionere Overenskomsten.

J. C h r. M ø l l e r betonedede, at den foreliggende Kontrakt ikke var i Sælgerens Favør, men derimod i Købernes, som blev Ejere af Husene uden at bringe ret stort et Offer. Kommunen vedblev at have en ikke lille Risiko og skal garantere for 85% Laan ligesom ellers ved Statslaan, men Kommunen havde her hele Risikoen og var ikke halvt med Staten. Taleren vilde dog ikke lægge Sten i Vejen for Overenskomsten, men henstille, at Kommunen ikke faar flere af den Slags Overenskomster.

B o r g m e s t e r e n var enig med Fabrikant Møller i, at Kontrakten ikke var i Sælgerens Favør. Taleren havde tidligere kritiseret, at man kom til at bygge smaa Huse i Byens Periferi, og det viste sig nu, at denne Kritik var berettiget. Paa den anden Side var det vist klogest at komme af med Husene; de laa langt ude, og i det Øjeblik, der blev Boliger nok, kunde de blive vanskelige at leje ud. Selv om Overenskomsten ikke var god for Kommunen, kunde Taleren dog fristes til at sige: Gid vi havde en lignende for Rækkehusene!

J. P e r r e g a a r d fandt det bedst, at Beboerne overtager Husene, og naar Byraadet samtidig vælger et Par Medlemmer til Bestyrelsen, som paaser, at der betales, hvad der skal, og at der er ordentlige Forhold derude, skete der sikkert ikke noget derved. Taleren vilde ogsaa ønske, at man kunde komme af med Rækkehusene paa

samme Maade, saa vilde Beboerne værne noget mere om dem. Der var maaske nok nogen Fordel ved at bygge Etagehuse fremfor lav Bebyggelse, men Borgmesteren burde saa udpege Folk, der kan administrere Ejendommene, for det var i Længden et umuligt Arbejde, naar Kommunen skal tage de Lejere, som private Grundejere kaster af sig, og hidtil havde man ikke mærket stor Kærlighed til Kommunens Huse fra Lejernes Side. Man havde i Husene Familier med indtil 10 Børn, og det nyttede ikke, at Udvalget foreskriver, hvad Børnene maa gøre og ikke gøre, naar Forældrene saa siger lige det modsatte. Men Taleren vilde dog hævde, at det var bedre for Børnene at kunne gaa i deres egen Have end at staa paa Trappegange og ryge Cigaretter. Hvis en Arbejderfamilie vilde gøre noget virkeligt for deres Børn, burde de skaffe sig et Hus med Have, saa fik Børnene en langt bedre Opdragelse. Der fandtes mange gode Lejere i Kommunens Huse, og de var glade ved, at der var blevet ryddet op dernde, men Udvalget modtog dog stadig Klager over Forholdene. Det var ikke nogen misundelsesværdig Stilling at være Vært for 9000 Mennesker, og hvis der indenfor den konservative Gruppe fandtes nogen, som havde Lyst og Evne dertil, var Taleren villig til at trække sig tilbage.

H. J. B a d e n var for saa vidt glad ved Udtalelserne om, at Kontrakten ikke var fordelagtig for Sælgeren, for det kunde vel ikke være Meningen, at Kommunen skal optræde som Byggespekulant og tjene Penge ved at bygge Huse og sælge dem; naar Kommunen blev holdt skadesløs, maatte man være tilfreds, og det var vist Tilfældet her. Der blev sagt, at med Tiden

kunde det blive vanskeligt at faa Folk til at leje Lejlighed saa langt ude. Men det var næppe Tilfældet, for Folk flyttede jo i stor Mængde ud i Nabokommunerne, hvor de kunde faa et Hus billigere end i Byen. Angaaende Administrationen af Husene vilde Taleren gerne tage nogen Afstand fra Hr. Perregaards pessimistiske Udtalelser. Selvfølgelig kunde Husene vel nok administreres bedre, og der var jo altid nogle utilfredse, men gennemgaaende gik det rigtig godt derude, og Forholdene blev stadig bedre. Naar Hr. Perregaard siger, at der ikke udvises nogen Kærlighed eller Nænsomhed overfor Kommunens Huse, maatte det staa for hans egen Regning; for Tiden blev de vist gennemgaaende behandlet lige saa godt som private Huse, men Kommunen gjorde ogsaa noget for Lejerne, idet Lejlighederne blev holdt godt vedlige. Det mest beklagelige var, at Lejlighederne var for dyre; kunde man faa dem bygget billigere, vilde man hurtig komme over Boligsituationen. Men de var endnu saa dyre at bygge, at mange af de husvilde ikke havde Raad til at bo i de nye Lejligheder, og hvis Lønningerne stadig gik ned, vilde det blive vanskeligt for Folk i Almindelighed at betale Lejen.

J. Chr. Møller havde aldrig sagt, at Kommunen skal tjene ved at sælge Husene, blot at den bliver holdt skadesløs; men Taleren vidste ikke om Udvalget for Bygninger og Inventar vil garantere for, at Kommunen bliver holdt skadesløs. Hr. Baden udtalte, at Kommunen ikke skal ind paa Byggespekulation. Men maatte det ikke kaldes en Byggespekulation at bygge Huse og sælge dem uden Sikkerhed for, at man bliver dækket? Paa den Maade optraadte Kommunen altsaa som Byggespekulant. Hr. Perregaard havde

vist Ret i, at ikke alle Lejere behandler Kommunens Huse saa godt, som de burde, og at det er et vanskeligt Arbejde at administrere dem. Men Taleren havde ellers faaet det Indtryk, at Hr. Perregaard ikke havde noget imod at blive Formand for Udvalget, ellers kunde han jo have nøjedes med at blive Medlem og lade den tidligere Formand fortsætte. Det nyttede næppe at beklage sig over Arbejdet; man maatte gøre det saa godt som muligt, og Taleren havde heller aldrig hørt, at Hr. Perregaard ikke har varetaget sit Hverv paa en god Maade. Men det blev aldrig nogen god Forretning for Kommunen at bygge Huse, og selv om der manglede Lejligheder, var man ogsaa nødt til at spørge, om der er nogen, der kan betale Lejen.

Bern t J e n s e n havde den Anskuelse, at den Byggeform, man var kommen ind paa ved Marienlund og Rækkehusene, var den daarligste, idet man ikke kunde udnytte Grunden som ved høj Bebyggelse. Naar der blev gjort gældende, at Salget ikke var fordelagtigt for Kommunen, maatte man erindre, at Husene blev bygget under en Tvangssituation, og Taleren vilde i hvert Fald nødig være med til at underskrive som Køber af et af Husene. Hvis Kommunen beholdt Husene, vilde Risikoen sikkert blive meget større, idet man saa ogsaa fik den Risiko ikke at kunne udleje dem, saa Kommunen blev næppe holdt skadesløs ved at beholde Husene. Naar Hr. Perregaard klagede over, at Forholdene var saa daarlige i Kommunens Huse, saa maatte de dog sikkert være værre i Husvildeafdelingerne. Ligeledes lyste Hr. Perregaard efter en ny Formand for Udvalget indenfor den borgerlige Gruppe; men selv om et Formandsskifte skulde komme til at foreligge, var

det jo ikke givet, at det blev den borgerlige Gruppe, der kom til at udpege den ny Formand.

H. J. B a d e n vilde gerne indrømme sin Uvidenhed paa Byggespekulationens Omraade; men Taleren havde ellers altid troet, at en Byggespekulant er en Mand, som bygger Huse og tjener Penge ved at sælge dem. Taleren havde ogsaa tidligere troet, at den lave Bebyggelse var den dyreste Byggeform, men ogsaa her maatte man revidere sine Anskuelser, idet det viste sig, at Lejen pr. m² i de nye Huse ved Trepkaskgade var lige saa høj som den, man kunde have udlejet Husene ved Marienlund for.

B o r g m e s t e r e n tvivlede om, at Hr. Baden havde rigtig fat paa dette Forhold. Han var af dem, der var saaledes situeret, at de selv kunde bygge, og hvis han havde gjort det, havde han nok faaet en anden Opfattelse af, hvad det vil sige for de Mennesker, som bygger Huse. Det var en lige saa lovlig og god Næringsvej som at være Lærer. (H. J. Baden: Det har jeg aldrig bestridt!) Der kunde nok siges noget godt om, at Folk med mange Børn skal ud og bo i Periferien; men det havde ogsaa sine Skavanker, f. Eks. for Skolevæsenets Vedkommende. Børnene fik en meget længere Vej til Skole, og der skulde skaffes Plads til flere Hundrede Børn i 2 Skoler, som i Forvejen var fyldte. Naar Hr. Baden sammenlignede Lejen i Husene paa Frederiksbjerg og i Rækkehusene, saa glemte han, at der var en himmelvid Forskel paa Lejlighederne, saa den Sammenligning haltede stærkt. Naar der klagedes saa meget over Vanskeligheden ved at administrere Kommunens Ejendomme, saa var det vist ikke Børnene, som foraarsagede de største Vanskeligheder; i det Øjeblik, hele Byraadet var enigt om, at der

skal en fast Ordning i Forholdet, vilde det gaa meget lettere med at styre Husene.

H. J. B a d e n var glad ved at høre, at hans Opfattelse var forkert, for det betød antagelig, at Stadsarkitekten var oppe paa lidt for store Tal m. H. t. Lejen ved Trepkasgade. At disse Lejligheder skulde være af langt større Godhed end i Husene ved Marienlund, forstod Taleren ikke, for de 2 Værelsers Lejligheder derude nærmede sig stærkt det ideelle.

B o r g m e s t e r e n beklagede, at Byraadet havde begaaet den Fejl ikke at vælge Hr. Baden som Formand for det Udvalg, der bygger Huse.

J. P e r r e g a a r d vidste godt, at Lejlighederne paa Frederiksbjerg var flottere udstyret, og at der var noget højere til Loftet o. s. v.; men om man skule sætte dette højere end en Have, blev der næppe Enighed om. Det var rigtigt, at Vanskelighederne ikke i første Instans kom fra Børnene, men naar der var Forældre, der stadig rakkede ned paa Udvalget i Børnenes Paahør, skulde det nok have en saadan Indflydelse paa Børnene, at der snart kom Klager over dem fra Naboerne. Saa længe Kommunen var nødt til at tage de Lejere, som Bernt Jensen og andre Grundejere ikke vil have i deres Huse, var det hele haabløst; kunde man naa dertil, at man selv vælger sine Lejere, blev Forholdet et ganske andet. Hvis det skulde kaldes Spekulation at bygge Huse og sælge dem med en lille Udbetaling, vilde Taleren haabe, at der blev megen Byggespekulation. For 10 Aar siden kunde en Arbejder med 1000 Kr. skaffe sig et Hus, og det vilde være udmærket at komme ind derpaa igen. Saa længe der ikke stod Lejligheder tomme, var der ingen Fare ved at bygge; hellere dette end at ødelægge de dyre Skoler og

restaurere dem med uhyre Bekostninger. Men naar der var Tale om, hvordan Byggeriet skal ordnes, havde de altid villet være de klogeste, som ikke havde Forstand paa Byggeriet, og det samme havde Taleren set paa sin Rejse i Ulandet. Om der var for faa eller for mange Huse, skulde man lade Bygningshaandværkerne om; det regulerede altid sig selv. Den Dag vilde komme, da Aarhus Kommune blev nødt til at ekspropriere Huse i den indre By for at udvide Gaderne, og saa var det rarest, at de ikke stod altfor højt i Leje.

V a l d. P e d e r s e n erkendte, at rent forretningsmæssigt er Kontrakten ikke allerbedst for Kommunen; men Taleren havde kendt Forholdene i Byen gennem mange Aar, og der vilde komme en Overgangsperiode for Kvarteret mod Nord i det Øjeblik, der var Lejligheder nok; saa vilde Byraadet sikkert være glad ved, at Husene var solgt, og at de Folk, som boede derude, ikke flyttede derfra. Beholdt Kommunen Husene, kom man til den Tid til at sidde med Smerten. Kommunen havde en Pligt til at skaffe Boliger til de husvilde, og det havde den ogsaa gjort, men saa nyttede det ikke at klage over, at Lejlighederne var for dyre; de kunde ikke lejes billigere ud, hvis det hele skal løbe rundt. Naar Husene var bleven saa dyre, havde Tiden ført det med sig, men Indtægterne var ogsaa fulgt med i samme Grad. Taleren var paa en Maade Agent i Arbejdsløn, og det var naturligvis rart, om den kunde gaa op, medens alt andet blev staaende ved det gamle; men det var taabeligt at tro, at det kunde lade sig gøre. Hvis Taleren maatte bestemme Farten, skulde Kommunen ikke bygge Lejligheder til de Folk, der selv har Raad til at bygge, for

dem havde man jo ingen Forpligtelser overfor. Nu havde man hørt to Definitioner af Begrebet Byggespekulant; men en Mand, som har Raad til at bygge et Hus, men ikke vil, og derved tvinger Kommunen til at bygge, var ogsaa en Slags Byggespekulant. Taleren kunde egentlig godt lide Ideen med de smaa Huse med Have, men hvordan man end vendte og drejede det, vilde det altid blive den dyreste Byggeform, naar man tog det hele med; det kunde ikke være anderledes, naar man regnede Grund, Gader, Kloaker o. s. v.; det behøvede man ikke at være Byggespekulant for at regne ud. Naar Hr. Perregaard beklagede sig saa meget over, at Kommunen maa tage de Lejere, som andre ikke vil have, saa skulde han gribe i sin egen Barm, for hvis det drejede sig om hans egne Huse, vilde han sige ganske det samme. Taleren havde siddet i Huslejenævnet i 6 Aar og kendte udmærket Forholdet mellem Ejer og Lejer; der var 10 % af begge Parter, som var noget Rak, og de 10 % var alene Skyld i, at man fik alle Huslejelovene. Men der var fra begge Sider nogle, som havde ført en Diskussion, de ikke kunde tage Konsekvenserne af, og det maatte man lide under nu. Angaaende Børnene, saa havde Taleren som Husejer gjort den Erfaring, at en Familie med mange Børn, som holdtes i Ave, kan være meget bedre end en Familie med 1 eller 2 Børn, der bestemmer Farten overfor Forældrene. Det er ikke Børnenes Skyld; men den Agitation, der var ført igennem flere Aar, havde ødelagt Forholdet, og nu kom Veerne bagefter. Man skreg nu op om, at Huslejen er stegen, og den var ogsaa mange Steder for høj; men ved at kæmme alle Grundejere over een Kam, begik Lejerne en slem Brøler, for der

var ikke noget at sige til, at en Grundejer ryster en Familie af sig, naar den ødelægger alt muligt, enten den saa har mange eller faa Børn. Naar H. Perregaard udtalte, at de, som ikke har Forstand paa Byggeri, er de værste til at kritisere, vilde Taleren hellere sige, at det var dem, som ikke havde Lyst til at bygge, der helst vil kritisere. Hr. Baden f. Eks. vilde gerne snakke med om, at det er godt at være Grundejer, men han burde hellere have bygget sig et Hus med 10 eller 20 Lejligheder, naar han har Raad dertil, og saa konstatere, at det er et Himmerrig at være Husejer. Men i Stedet for var han Byggespekulant i 3. Led og vilde hellere bruge Munden end rage sig i Spektaklør med Lejerne.

Holst Knudsen vilde blot sige, at Skavanken ved den foreliggende Kontrakt var den, at Køberne ikke skal give saa stort et Indskud som Folk, der skal ind i Boligforeninger eller selv skal bygge, og mange af dem var Folk i faste Stillinger, som nok kunde have gjort det. Men man maatte vist hellere akceptere Tilbudet og betragte Forretningen som et Eksperiment, og for saa vidt var der jo nogen Spekulation derved. Fik man Pengene ind, var det godt, men man løb den Risiko at maatte tage Husene igen. Taleren vilde derfor anbefale Overenskomsten i det Haab, at det skal gaa bedre, end man maa-ske tør vente.

J. Perregaard gjorde Vald. Pedersen opmærksom paa, at Udvalget for Bygninger og Inventar netop ved Udlejning af Lejlighederne tog Hensyn til Folks Indtægter, og de med de lave Indtægter blev foretrukket.

H. J. Baden følte Trang til at takke Hr. Vald. Pedersen for hans trøsterige Tale. Det var

en stor Ære at blive udnævnt til Byggespekulant i 3. Led, men hvis alle Byggespekulanter i 3. Led gav sig til at bygge Huse, saa det vist alligevel galt ud, for saa blev der næppe nogen til at leje Kommunens dyre Lejligheder.

M. C. F a l k henstillede til Udvalget for Bygninger og Inventar at administrere Kommunens Huse saa godt som muligt og vilde samtidig bede Udvalget, specielt Hr. Perregaard, om ikke ved enhver Lejlighed at udtale saa stærke Beklagelser over, hvor vanskeligt og haabløst Arbejdet er. Der var ingen, som kritiserede Udvalgets Arbejde, men der var heller ikke nogen, som havde tænkt, at Udvalget fik et let Arbejde, og at der ikke blev Vrøvl over et eller andet. Det var rigtigt, at Kommunen i første Omgang væsentlig fik Lejere, som andre ikke vilde have, men dette Forhold var nu for en stor Del forandret, og saa vidt Taleren vidste, var der til Oktober Flyttedag kun opsagt een Familie i Kommunens Lejligheder paa Frederiksbjerg. Det tydede paa, at Lejerne nu var saaledes, at de gennemgaaende behandlede Husene ordentligt.

J. P e r r e g a a r d gjorde opmærksom paa, at han netop i et aabent Byraadmøde var blevet kritiseret i stor Stil. Naar der kun var opsagt een Familie, var Grunden ikke den, at det var udelukkende gode Lejere, men der var jo ikke noget vundet ved at sige dem op og saa skulle slaas med dem i Skolerne; saa maatte man hellere beholde dem, hvor de var, indtil der blev lidt mere Luft.

Overenskomsten vedtoges enstemmigt.

10. (J. Nr. 50—1926). Andragender om Indflytnings-tilladelse.

Fra Boligkontrollen forelaa følgende Indstilling:

A n b e f a l e d e A n d r a g e n d e r.

Magda Foged, Silkeborg.

M. C. Mathiasen, Aabyhøj.

H. Jensen, København.

J. Jørgensen, Randers.

A. Martinussen, Aalborg.

C. Laursen, Sønderborg.

C. V. Ring, Højbjerg.

E. Worup, Brabrand.

J. Hansen, Vejle.

H. Nielsen, København.

Th. Skøt, p. t. Aarhus.

I k k e a n b e f a l e d e A n d r a g e n d e r.

E. Mortensen, Kongsvang.

S. Sørensen, Vejlbj.

T. Nielsen, p. t. Aarhus.

A. K. Larsen, p. t. Aarhus.

H. Hansen, Sindal.

S. Haulberg Christensen, Riis Skov.

P. V. Andersen, p. t. Aarhus.

Carla Kjeldsen, p. t. Aarhus.

K. Andersen, Lystrup.

A. Bræmer Jensen, Vraa.

Th. Gronemann, p. t. Aarhus.

H. Kjeldsen, Aabyhøj.

M. Petersen, Kolding.

K. Tonsberg, Kolding.

M. Rasmussen, Viby.

N. A. Sørensen, Aabyhøj.

O. M. Andersen, Roskilde.

R. Jensen, Aabyhøj.

B. Bager, Aabyhøj.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 50L—1926). Andragender om Tilladelse til Lejeforhøjelse.

Boligkontrollen kan anbefale Andragender angaaende følgende Ejendomme.

Dalgas Avenue Nr. 27.

Høegh Guldbergsgade Nr. 47.

Indstillingen vedtoges.

12. B o r g m e s t e r e n henstillede til Udvalget for Bygninger og Inventar saa vidt muligt at faa Skolernes Gymnastiksale rømmet for Husvilde og da først begynde med Munkegades Skole. Det var en Eksamensskole, og det vilde være kedeligt, om Børnene ved at forsømme Undervisningen i Gymnastik skulde faa en mindre god Eksamen.

J. P e r r e g a a r d svarede, at Udvalget havde drøftet dette Spørgsmaal og var klar over, at Munkegades Skole først maatte rømmes. Men man var bange for at rive saa meget ned, at det blev nødvendigt at stille noget op igen til Oktober Flyttedag.
